1857. N°. 141.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 25 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 24 November.

Wij zijn in de gelegenheid te berigten, dat op het hier achter aangekondigde Dames-Concert van het Muziekgezelschap *Musis Sacrum* zullen uitgevoerd worden: van Beethoven's ouvertures, op. 115 en König Stephan; Rossini's ouverture Guillaume Tell; en dat de solo's, op piano door eene verdienstelijke dilettante (Fantais. uit de Lucretia Borgia van L. de Mayer, en een paar kleine stukken), op de viool, door den Heer A. J. Wetrens (van Beethoven's concert op. 61, en Fantaisie brillante uit de Othello van Ernst) zullen worden voorgedragen.

— Wij vernemen dat Mej. Wilhelmina van Genabeth, thans te 's Gravenhage woonachtig, voornemens is eerstdaags alhier eene Soirée musicale te geven. Wij gelooven dat onze stadgenooten, die zoo dikwijls muziekale talenten, uit den vreemde overgekomen, ondersteuning schenken, die ook niet bij die gelegenheid aan onze landgenoote onthouden zullen. Zij is de dochter van den zoo gunstig hier te lande bekenden Heer P. van Genabeth, die voor 1830 Hoogleeraar was in de Vaderlandsche letteren te Brugge en zich later te Amsterdam vestigde. Na het overlijden van haren vader in 1852, heeft zij zich met het geven van onderwijs in de toonkunst onledig gehouden, en mogt daarin aanvankelijk wel slagen. Te 's Gravenhage heeft zij zich reeds vroeger met veel bijval doen hooren, en werd door bevoegde kunstkenners zeer geprezen wegens hare krachtige en welluidende stem en de stoutheid en goede nuancering waarmede zij de moeijelijkste stukken op de piano-forte ten uitvoer bragt. Wij verwachten dat haar kunsttalent ook hier naar verdienste zal gewaardeerd worden.

— Wij gelooven dat de mededeeling van de volgende bijzonderheid voor velen onzer lezers niet onbelangrijk zal zijn. Te Blitar, op het eiland Java, is op den 20sten Augustus dezes jaars overleden de Heer Hugo Gerard de Wildt, vroeger Controleur der Culturen. Volgens de opgave van wijlen den Hoogleeraar te Water was hij in regte lijn de oudste afstammeling van den vermaarden Leydschen Burgemeester Pieter Adriaanszoon van der Werff.

— Op last van het Depart. van Binnenl. Zaken zijn langs de kust der Noordzee palen geheid, ten einde te kunnen nagaan, in hoeverre het strand en de daar langs gelegene duinen afnemen of verbreeden.

— Vroeger is gemeld dat de Regering eene aanzienlijke partij boekwerken deed gereed maken, als een geschenk voor den Keizer van Japan. De *Gron. Cour.* zegt thans dat de aankoop van die boeken heeft plaats gehad ten gevolge eener bestelling van den Keizer. Ook zouden er nog onderscheidene werktuigen door de Japansche Regering zijn besteld.

— In sommige plaatsen van Gelderland en Overijssel veroorzaakt de aanhoudende, lage waterstand veel ongerijf. Te Arnhem is de brandstof slechts met moeite te verkrijgen. Gewone schepen kunnen den IJssel niet bevaren, daar die rivier weinig meer dan een beek is. Ook vele landlieden klagen over gebrek aan water voor het vee op de stallen. Men heeft ook den Rijn nog nimmer zoo laag gezien als thans.

— Uit Meppel wordt gemeld dat eene zekere vrouw v. d. B. aldaar, de barbaarschheid heeft gehad een jongetje, waarover zij stiefmoeder was, sedert eenigen tijd op allerlei wijzen te mishandelen en te plagen, te ijzingwekkend voor het menschelijk gevoel om zulks in het openbaar te vermelden; het weerlooze knaapje was reeds bijna geheel uitgeteerd, toen de buren het ten gevolge zijner jammerklagten op den zolder der woning aantroffen. Het kind is op last der policie ter verpleging naar het stadsziekenhuis overgebragt, terwijl tegen de moeder proces-verbaal is opgemaakt.

— De beide personen onlangs te Middelburg in hechtenis genomen, ter zake van het geheim houden eener door hen gedane opgraving van geld op het land van hunnen meester, zijn op vrije voeten gesteld. Het onderzoek wordt echter voortgezet.

's GRAVENHAGE, 24 November.

Z. M. heeft goedgevonden aan den Ridmeester E. Musquetier, van het 4de reg. dragonders, op verzoek, een eervol ontslag te verleenen; en te benoemen: bij het wapen der cavalerie, bij den Staf, tot Ridmeester 2de kl. den 1sten Luit.-Adj. W. A. Beck, van het 4de reg. dragonders, en bij het 4de reg. dragonders tot Ridmeester 3de kl. den 1sten Luit. C. J. van Lidth de Jeude, van het corps.

— De 1ste Luitenant C. M. J. W. Rijnen, van den Staf der artillerie, is voor den tijd van 5 jaren gedetacheerd bij het wapen der artillerie van het leger in Oost-Indie.

— Bij Kon. besluit is bepaald, dat voortaan in de behoefte aan Hoofd- en verdere Officieren bij de landmagt in West-Indie, die der militaire administratie en der geneeskundige dienst daaronder begrepen, zal worden voorzien door het detacheren derwaarts, voor den tijd van 3 jaren, van zoodanige Officieren van het leger hier te lande, die zich voor eene tijdelijke bestemming naar West-Indie genegen mogten verklaren. Aan die Officieren zal bij het vertrek van hier eene aan de verschillende rangen geëvenredigde gratificatie worden toegekend. Bij hetzelfde besluit is eene verbetering bevolen van de tractementen der Officieren, zoo als die thans in West-Indie worden genoten.

— Z. M. heeft den Minister van Oorlog gemagtigd, om in een der cavalerie-garnizoenen, hetwelk hiertoe het meest geschikt zal worden geacht, eenige Onderofficieren van dat wapen te vereenigen, ten einde gedurende eenigen tijd in de rijkunst te worden geoefend, om langs dien weg tot goede instructeurs te worden gevormd. Voorts is bepaald dat die oefeningen te Haarlem bij het 1ste reg. dragonders zullen plaats hebben, onder de leiding van den 1sten Luit. von Huguenin, van dat corps.

— Naar men verneemt zal er Donderdag familiediner ten Hove plaats hebben.

— H. K. H. Prinses Frederik en hare dochter, Prinses Maria, worden morgen middag van Berlijn alhier terugverwacht.

— Bij den Minister van Finantien is onder het postmerk Geertruidenberg ontvangen *f* 5, ter voldoening eener schuld aan 's Rijks schatkist.

— De Minister van Kolonien zal op morgen geen gehoor verleenen.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal is bijeengeroepen tegen Dingsdag, 8 Dec. aanst.

— Op Maandag 7 December zal voor den Hoogen Raad behandeld worden het beroep in cassatie van de door het Prov. Geregtshof van Zuidholland veroordeelde Maleijers.

— Het muziekcorps der grenadiers heeft, naar men verneemt, uitnoodigingen ontvangen uit Brussel, Parijs en Londen, om in het aanstaande jaar aldaar concerten te geven.

— Wij vernemen dat een der vrijgesproken Maleijers, die wegens ongesteldheid met zijne makkers niet naar zijn land is kunnen terugkeeren, doch in het ziekenhuis te Rotterdam werd verpleegd, en later door de zorg van de Dame, die zich hun lot zoozeer heeft aangetrokken, alhier was overgevoerd, om in haar huis te worden verzorgd, thans alhier is overleden. Donderdag aanst. zal de begrafenis plaats hebben.

— Dezer dagen is door visschers, in de sloot nabij het spoorweg-station alhier, een snoek gevangen, die 25 ℔ woog.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Maandag 23 November.

In deze zitting heeft de Commissie van Rapporteurs voor het wets-ontwerp tot herziening der gemeentewet (plaatselijke belastingen) daaromtrent haar eindverslag uitgebragt. De behandeling zal nader vastgesteld worden. Daarna zijn de beraadslagingen over de Staatsbegrooting voor 1858 en wel over Hoofdst. V. (*Dep. van Binnenl. Zaken*) voortgezet.

De Heer Storm van 's Gravesande heeft voorgesteld om achter artikel 81 een nieuw art. 81 *a* te voegen van den volgenden inhoud:

„Kosten der voorbereidende werkzaamheden tot den aanleg van spoorwegen, daaronder begrepen tractementen, toelagen en verdere beloningen, mitsgaders bureau-, reis- en verblijfkosten voor de ambtenaren van den waterstaat en ander in dienst te stellen personeel, alsmede alle uitgaven voor kaarten, uittreksels uit kadastrale plans, teeken-, schrijf- en verdere behoeften, ter somma van *f* 60,000."

De Heer van Hoëvell heeft gelijktijdig eene gemotiveerde orde van den dag voorgesteld, die na het wisselen van eenige beschouwingen, nader door hem werd gewijzigd. Deze gewijzigde motie luidt aldus:

„De Kamer, in de onderstelling dat van regeringswege spoedig zal worden beschikt op de verschillende aanvragen tot concessie voor het aanleggen van spoorwegen, bij de Regering ingekomen, verklaart van haar met belangstelling in te wachten bepaalde voorstellen, indien er een subsidie mogt vereischt worden voor spoorweglijnen door particuliere maatschappijen aan te leggen en te exploiteren.

Over beide voorstellen had eene breedvoerige beraadslaging plaats, waarbij de Minister van Binnenl. verklaarde dat hij in de zaak der spoorwegen geen prikkel noodig had en dat hij in belangstelling in dat opzigt voor niemand onderdeed. Z. Exc. verklaarde zich voor het amendement van den Heer Storm van 's Gravesande en tegen het voorstel van den Heer van Hoëvell. Bij stemming zijn beide voorstellen echter aangenomen, nadat nog de Heer Storm van 's Gravesande den aanhef van het nieuwe artikel aldus had gewijzigd: „Kosten van onderzoek, van ontwerpen tot den aanleg enz."

Artt. 81 en 82 (*Waterstaat enz.*) werden zonder beraadslaging aangenomen.

Afd. XII (*Onderwijs*) gaf aanleiding tot eenige opmerkingen. De Heer Blaupot ten Cate sprak over de ongelijkmatigheid bij het onderzoek van de bekwaamheid der aanstaande studenten. De Heeren Mackay en Nispen van

Sevenaer over de uitvoering van de nieuwe wet op het onderwijs. Op het eerste punt heeft de Minister gezegd dat bij de vaststelling der ontwerpen nopens het middelbaar en hooger onderwijs daaromtrent maatregelen zullen genomen worden. Betreffende het tweede punt zegt Z. Ex dat, niettegenstaande het ontwerp nopens het lager onderwijs tot voldoening der Regering en der Kamer is geregeld, evenwel niet uit het oog mag worden verloren, dat er nog altoos moeijelijkheden overgebleven zijn, ja, dat in zekere mate de strijd over de uitvoering op nieuw aanvangt. De Regering zal van haren kant niets verzuimen om de wet in te voeren en toe te passen in den geest, waarin die door de Regering en de wetgeving is tot stand gebragt. Zulks kan niet zijn in den zin van hen die het onderwijs in een meer exclusieven zin wenschen, maar men zal evenmin te duchten hebben, dat het onderwijs strekken zal, tot ondermijning van den godsdienstzin der kinderen. Het is de dure pligt der Regering, dien godsdienstzin op te wekken en te zorgen dat die niet ondermijnd worde. Diezelfde inzigten zullen ook de Regering leiden bij de keuze der personen, belast met de uitvoering der wet. Hij kan verzekeren, dat het zullen zijn menschen, geschikt en genegen om de wet in dien geest toe te passen, waarin zij is vastgesteld.

Daarna zijn de artt. 83—88 aangenomen. Bij art. 83 heeft de Heer Sloet nog de aandacht gevestigd op het onvervuld blijven eener vacature in het Collegie van Curatoren der Leydsche Hoogeschool, waaromtrent de Minister de belofte aflegde dat die spoedig zou vervuld worden.

Zitting van Dingsdag 24 November.

Aan de orde is de voortzetting der beraadslagingen op gisteren afgebroken.

De overige artt. van Afd. VII worden aangenomen. Bij art. 90 dringt de Heer Westerhoff aan op eene spoedige vervulling der vacature bij de regtsgeleerde faculteit te Groningen. Over Afdd. VIII—XI was de beraadslaging spoedig afgeloopen en werden ook die aangenomen. Afd. XII (*Telegrafie*) gaf aan onderscheidene leden aanleiding om aan den Minister daaromtrent eenige wenken te geven die door Z. Exc. in dank werden aangenomen. Vervolgens werd ook deze afdeeling en daarna het geheele hoofdstuk met algemeene stemmen aangenomen.

Alstoen had het trekken der afdeelingen plaats, na afloop waarvan een aanvang werd gemaakt met de behandeling van Hoofdstuk VI der begrooting (*Herv. Eeredienst enz.*).

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIE.

BRUSSEL, 23 November.

In eene vergadering door de clericale partij gehouden, zijn, volgens een orgaan van die partij, 750,000 fr. bijeengebragt, ten einde op de verkiezingen te werken. De Graaf de Merode alleen gaf 100,000 fr.

— Nu het puin van het entrepot te Antwerpen nagenoeg opgeruimd is, gelooft men de schade aan de handelswaren toegebragt op 50,000 fr. te kunnen stellen.

— De bestellingen aan de wapenfabrieken te Luik, voor Engelsche rekening, zijn bijna afgewerkt, en het grootste gedeelte reeds verzonden. Die bestellingen bestonden uit: 80,000 wapenen voor infanterie en artillerie, 30,000 dito voor de cavalerie, 35,000 bajonetten en 15,000 stukken van verschillenden aard. De waarde van 't geheel bedraagt bijna 6½ millioen fr.

ENGELAND.

LONDEN, 22 November.

De Koningin heeft het Siamesche Gezantschap in een bijzonder gehoor ontvangen. Een der Afgezanten reikte aan H. M. de eigenhandige brieven hunner Vorsten over, die met gouden letteren op perkament waren geschreven, terwijl de geschenken in de troonzaal waren ten toon gesteld. Die geschenken zijn van eene groote waarde, blijkens de volgende opgave: Een kroon, van massief, hier en daar geemailleerd goud, rijk met diamanten, smaragden en robijnen versierd; een gouden halsband, met robijnen bezaaid; een ster van goud en juweelen; een staf, met kostbare steenen ingelegd; een ceintuur van massief goud, met robijnen overladen; een troon; een schenkblad en drinkbeker van agaatsteen; een draagstoel; een zadel en toom; zes regenschermen met gouden borduursels; gouden doozen en drinkschalen; zilveren borden met gouden versierselen; een zilveren trom, en eene schilderij het Hof van Siam voorstellende. De Afgezanten overhandigden tevens een adres, waarin verklaard werd dat de Koningen van Siam hunne hulde en hunne geschenken aan de voeten der Koningin bragten met de verzekering van opregte vriendschap. De Koningin heeft de Gezanten zeer minzaam ontvangen, en hun een collation in de galerij van Waterloo aangeboden.

— De Generaals Havelock en Wilson zijn door de Koningin tot baronets verheven.

— De Bank heeft reeds voor 2 millioen £ meer aan billetten in omloop gebragt, dan zulks bij de statuten was bepaald.

— De *Lond. Gaz.* heeft weder 34 faillissementen bekend gemaakt. Gelijk men weet worden in genoemd blad slechts die faillissementen opgenomen, die onherstelbaar zijn en geen hoop op eenige schikking aanbieden.

— Met de *Indus* zijn vele passagiers uit Indie te Southampton aangekomen. Een aantal hunner hebben bloedverwanten en al hunne bezittingen verloren. Zij verhalen dat uit Calcutta veel troepen noordwaarts worden gezonden, maar de krijgsbehoeften en middelen van vervoer waren moeijelijk te bekomen. Generaal Havelock zou ingesloten zijn door Man Singh, die de zaak der Engelschen had verraden.

— Men heeft eene nieuwe poging gewaagd om de *Leviathan* te water te laten, en ditmaal zonder voorafgaande bekendmaking. 600 werklieden en 4 hydraulische persen wendde men tot dit doel aan, maar een der kettingen weder brekende, zoo moest men ook deze proef opgeven. Het schip is onbewegelijk blijven zitten.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 November.

Een Pauselijk breve, dezer dagen te Rome uitgevaardigd, bepaalt dat in al de gebeden der Katholieke kerk in Frankrijk, welke voor het hoofd des Staats en voor zijn geslacht worden opgezonden, voortaan het woord *Koning* door dat van *Keizer* vervangen zal worden.

— Bij het bestuur van het postwezen zijn een paar ontrouwe ambtenaren ontdekt. Een, die in geen goeden reuk stond, heeft men betrapt op het oogenblik dat hij eenen brief met geldswaarde voorzien opende. Bij onderzoek ontdekte men dat hij een gordel om het lijf droeg, waarin 60,000 fr. waren geborgen. Een ander ambtenaar is mede op het openen van brieven betrapt. Deze laatste had reeds 30 jaren dienst.

— Alhier is eene tentoonstelling geopend van voorwerpen, bijeengebragt op verschillende reizen naar Jeruzalem en door Palestina. Zoowel voor vrome lieden als voor geleerden is deze verzameling belangrijk. De een vindt aldaar vele herinneringen aan de heilige plaatsen, de ander kostbare fragmenten van de Hebreeuwsche kunst. Men ziet aldaar het inwendige van het H. Graf, in natuurlijke grootte, een grafkelder 2 ellen lang en 2 ellen breed, waarbij alles met groote naauwkeurigheid is nagebootst; voorts een panorama van Jeruzalem; de echte roos van Jericho, eene plant ten tijde der kruistogten zeer bekend en eerst in 1851 teruggevonden; zij is verschillend van de plant door Linnaeus onder dien naam beschreven; eindelijk eene kostbare verzameling van planten, schelpen enz. uit Palestina en de Doode Zee, en eene verzameling van photographien der voornaamste gedenkstukken van Jeruzalem.

— Bij het doen van eenige herstellingen in een oud aan de stad toebehoorend huis, in de Rue des Carmes, heeft men in een kast 9 zakken geld gevonden, inhoudende 71,000 livres. Die geldstukken voerden de beeldtenis van Lodewijk XVI en het jaartal 1791. Op twee zakken stonden namen, maar daar deze personen reeds sedert lang overleden zijn, zoo zal de stad en de vinder den schat deelen.

— Een onzer beursmannen verloor dezer dagen 50 aandeelen in eene maatschappij, die een koers hadden van 30 fr. Hij loofde eene belooning uit van 100 fr. aan hem die het verlorene terugbragt, waarvan hij echter de nommers niet wist. Bij de algemeene waardevermindering daalden genoemde aandeelen van 30 fr. op 1.05 fr., en van dat oogenblik af, wordt het huis van den verliezer bestormd door eene menigte eerlijke lieden, die hem het verlorene willen terugbrengen, dat natuurlijk niet meer dan 52.50 fr. waard is. Op die wijze heeft ook de tegenwoordige crisis nog eene vermakelijke zijde.

SPANJE.

MADRID, 20 November.

De Regering heeft 18 burgerlijke Gouverneurs, die zich als bijzondere ijveraars voor de bevelen van den vroegeren Minister Nocedal hadden doen kennen, afgezet en door personen van vrijgeziger denkwijs doen vervangen.

— Volgens de *Espana* is de Aartsbisschop van Lissabon overleden. Genoemd blad zegt niet of hij aan de gele koorts is bezweken, maar wederspreekt het vroegere berigt omtrent zijne vlugt uit de stad. Later zal moeten blijken aan welke zijde de waarheid is.

Het officieel getal der lijders aan de gele koorts te Lissabon, die in de hospitalen verpleegd zijn, is van 9 September tot 30 October 3068 geweest, van welke 999 overleden en 1539 hersteld zijn, terwijl op 31 October nog 540 onder behandeling bleven.

PRUISSEN.

Nabij Böderau heeft op den spoorweg eene botsing plaats gehad tusschen een goederentrein en een werktrein. Behalve de schade aan locomotieven en rijtuigen zijn 5 spoorweg-beambten omgekomen, en 10 zwaar gekwetst.

— Uit Kopenhagen ontvangt men de tijding dat de groote suiker-raffinaderij van den Heer Fetein aldaar is afgebrand. Die fabriek was voor eene som van 450,000 rth. verzekerd.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 21 November.

Treurig zijn de berigten die men uit Maintz ontvangt, betrekkelijk het springen van den kruidtoren aldaar. Het getal der dooden en gewonden kan nog niet met naauwkeurigheid opgegeven worden, daar nog velen onder de puinhoopen bedolven liggen. Het sterk bevolkte kwartier Alte Kästrich, alsmede de Gaugasse, bieden een onbeschrijfelijk tooneel van verwoesting aan. Het in het kruidmagazijn gevestigde laboratorium, waarin de ontploffing schijnt ontstaan te zijn, en dat een zeer zwaar steenen gebouw was, is spoorloos verdwenen. De 2 à 3 centenaren zware steenblokken werden tot op een grooten afstand, deels in de stad en deels over den Rhijn geslingerd. Van de soldaten, die bij den kruidtoren de wacht hadden, alsmede van de detachementen Pruissische infanterie en artillerie, die op een aanzienlijken afstand van daar exerceerden, zijn de meesten omgekomen. In de stad heeft men reeds verscheidene huisgezinnen van onder de puinhoopen opgedolven. Men spreekt zelfs van 100 en meer kinderen, die door het instorten van een in dat kwartier gelegen schoolgebouw, den dood zouden hebben gevonden. Op het bekende nabij de Rhijnbrug gelegen Café de Paris, viel een 3 à 4 centenaren zwaar steenblok, die door al de verdiepingen heendrong. Drie met vier paarden bespannen vrachtwagens die op de brug van de poort waren, werden in het water geslingerd, waar de geleiders, zoowel als de paarden den dood vonden. Het nog gespaarde gedeelte van de Stephanus-kerk zal afgebroken moeten worden. Het is onmogelijk het jammertooneel te beschrijven, dat de geheele stad na de uitbarsting aanbood; weenend en handenwringend liepen ouders hunne kinderen en kinderen hunne ouders zoekende, door de straten, onder welke vele bloedden aan de wonden, die zij ontvangen hadden van de glasscherven der alom ingeslagene glazen. De gasthuizen zijn opgevuld met gewon-

den, en er was zelfs gebrek aan geneeskundige hulp. De schade aan gebouwen wordt op meer dan een millioen begroot. Toevallig waren eerst onlangs 600 centenaren kruid uit Mainz naar elders overgebragt. Zonder dit gelukkige toeval, zou thans de geheele stad een puinhoop zijn, onder welke eene bevolking van 30 à 40,000 menschen haar graf gevonden zou hebben. De oorzaak van het gebeurde wil men aan zelfontbranding toeschrijven, daar er op dien dag in het magazijn niet was gewerkt.

De *Mainzer Zeit.* zegt dat het onheil met onderwerping wordt gedragen, en drukt de hoop uit dat de Duitsche Bond niet zal dralen om de onverdiende ellende te lenigen. Men heeft te lang gewacht ten einde het kruidmagazijn op eenen behoorlijken afstand van de vesting te verplaatsen. Moge nu deze les heilzaam werken.

Later ontvangen berigten melden omtrent die ramp nog het volgende: Er heeft zich eene commissie gevormd, ten einde liefdegiften in te zamelen voor de ongelukkige inwoners; die commissie drukt den wensch uit dat geheel Duitschland aan hare oproeping zal gehoor geven. Het getal der totaal vernielde huizen is 57, en dat der zwaar beschadigde 64. Overigens is er niet één huis in de stad dat onbeschadigd is gebleven. Men telde op Vrijdag 28 dooden, waaronder 11 Pruissische militairen. Het getal der gekwetste militairen is nog niet naauwkeurig bekend, men zegt 80 à 90. De burgerij telt eenige honderde gekwetsten. De pogingen tot redding moesten met beleid geschieden. Meestal vond men slechts verminkte ledematen, maar tusschen beide nog enkele ongelukkigen die nog leefden. Zoo vond men eene vrouw op eenen stoel gezeten die door een hoop balken werd beschermd; hare redding vereischte een arbeid van 8 uren. Een inwoner van de stad die afwezig was, heeft van zijn talrijk gezin niets dan lijken wedergezien. Een jongeling die bij de pogingen tot redding blijken gaf van eenen aan wanhoop grenzenden moed, mogt slechts de lijken van twee zijner broeders en van zijnen vader uit het puin opdelven. Het is een geluk geweest dat de bommen en granaten in het onderste gedeelte van het gebouw werden bewaard en aldaar zijn gesmoord, want anders zou de stad misschien aan alle kanten in vlam zijn gezet. Ook in een nabijgelegen onderaardsch gewelf werden 600 bommen bewaard, maar hoewel de deur opensloeg hebben die voorwerpen geen vuur gevat. Ook mag men de redding van 200 Oostenrijksche Officieren niet voorbij zien, die op dien dag in de onmiddellijke nabijheid van den kruidtoren een militair feest zouden vieren, maar dat door toevallige oorzaken was uitgesteld.

— Uit het kantoor van een fabriekant te Mainz werd dezer dagen door inbraak 20,000 fl. gestolen. Voor het ontdekken van den dader is 1000 fl. uitgeloofd.

RUSLAND.

Uit Petersburg zullen geregeld meteorologische waarnemingen aan de Academie te Parijs worden gezonden. De Grootvorst Constantijn heeft zelf dien arbeid als correspondent op zich genomen.

— In den avond van 8 Nov. is het stoomschip *Cinaw*, dienst doende tusschen Petersburg en Schusselburg, op de Newa tegen het stoomschip *Constantijn* gestoomd, dat oogenblikkelijk zonk. 49 personen zijn gered en 11 verdronken. Onder deze laatsten was de Luth. Leeraar Moritz.

— De berigten omtrent de krijgsverrigtingen in den Kaukasus luiden bij voortduring gunstig. De Russische troepen hebben weder eenige voordeelen behaald, die de onderwerping van verschillende stammen ten gevolge hebben gehad. De onderlinge verdeeldheid en vijandschap der stammen draagt hiertoe veel bij.

TURKYE.

Te Konstantinopel is de duurte der levensmiddelen ongehoord. Daarentegen is de handel in buskruid en wapenen zeer levendig. Over 't algemeen is men over de toekomst des lands zeer bezorgd.

— Volgens berigt uit Belgrado heeft de Vorst van Servie aan de Raadsheeren, betrokken in de onlangs ontdekte zamenzwering tegen zijn leven, en die uit dien hoofde ter dood veroordeeld waren, lijfsbehoud geschonken, en hun de straf van levenslange gevangenis opgelegd.

UITTREKSEL UIT EENEN BRIEF UIT N.-AMERIKA.

II.

Wanneer ik met de stages (diligences) reisde, was ik dikwerf in groot levensgevaar, vooral wanneer de met 14 personen geladene topzware wagen over krakende losliggende planken van ellendige bruggen reed, die onder ons bogen. 's Nachts is het hier woedend koud en had ik eens het voorregt op een open wagen overgepakt te worden. Des morgens te 4 ure kwamen wij in eene ellendige herberg aan, waar mij een kamer met 4 gebroken glasruiten, zonder gordijn noch blinden, vlak voor mijne ongelukkige rustplaats, aangewezen werd, terwijl ook de deur onmogelijk gesloten kon worden, zoodat alles in de kamer zich door den geweldigen togt bewoog. Op een anderen keer erlangde ik een dergelijk salon, waarvan de deur aan de straat uitkwam. Niettegenstaande alle inspanning was ook die met geene mogelijkheid te sluiten. Ik wilde er daarom een stoel voor plaatsen, toen ik bemerkte dat er geen enkele in dat prachtige paleis voorhanden was, en voor al dat *comfort* betaalt men toch nog dagelijks 2 à 3 doll. (*f* 5 à *f* 7½). Intusschen behoeft men volstrekt niet bevreesd te zijn met opene deuren in eenige ongelegenheid te geraken. Een Amerikaan zoude zich niet vermeten daar misbruik van te maken, terwijl de goede trouw en eerlijkheid zoo groot zijn dat men dikwerf in groote steden (o. a. te Washington) met opene huisdeuren aan de straat zich allen gerust te bed begeeft. Te Chicago had Dr. Ferris een thermometer buiten zijne voordeur hangen, en er zelfs nooit aan gedacht dat die gestolen konde worden. Werklieden laten bijna altijd hun gereedschap op de straat of den weg liggen, als zij gaan eten. Zulke voorwerpen te stelen is veel te min voor eenen Amerikaan, maar als zij een fiksch bankroet kunnen slaan, dikwerf zeer frauduleus, dat is beter der moeite waardig, of om met eene wel voorziene kas op den loop te gaan of om bankpapier uit brieven te kapen, enz. Zulke dingen worden meestal door huichelaars gedaan, die den vorigen Zondag met een effen gezigt drie malen ter kerke waren en nog daarenboven twee godsdienstige vereenigingen in de week bijwoonden, die u voor een aartsketter zouden uitmaken als zij hoorden dat gij op den Sabbath een uitstapje wildet maken of iets anders verrigten dan ter kerke te gaan en verder met de handen over elkander te zitten. — De zedelijkheid der Amerikanen moet ook, volgens de getuigenis der geneeskundigen, alles behalve op een hoog standpunt staan, bij al de groote uiterlijke welvoegelijkheid. Eene Amerikaansche schoone zoude blozen als men de eenvoudigste gewone uitdrukkingen, waaraan men zich bij ons niet in 't minst ergert, in gezelschap bezigde; — maar om in het geheim zich schandelijk onzedig te gedragen, dat is minder, als zulks voor het publiek maar verborgen gehouden wordt. Zelfs ten platten lande is er veel op de zeden aan te merken, en hoort men daar van dingen, die men eerder te Parijs, Londen, Hamburg, Berlijn of Weenen dan bij de vrome Amerikanen verwacht zoude hebben.

Wat de onzedelijkheid in de Unie betreft, moet ik intusschen zeggen dat ik het slechts door mededeelingen van anderen en door de Couranten vernam, en dat ik, behalve in Nieuw-Orleans, nergens stuitende onzedelijkheid in het openbaar bemerkt heb. Dáár evenwel gingen getrouwde vrouwen en moeders van talrijke gezinnen op de onbeschaamdste wijze gedecolleteerd met hunne beaux zoo schandelijk familiaar om, dat ik regt blijde was toen ik die wulpsche stad achter den rug had, waar het gansch niet vreemd is om menschen op de straat vermoord te zien liggen. De Amerikanen vervallen bijna in alles in uitersten. Terwijl in Nieuw-Orleans op Zondag de grootste markt gehouden wordt, loterijbriefjes verkocht, Jan Klaassen of Polichinelle spelen met pauken en trompetten vertoond worden en pleizier-treinen der spoorwegen overal heen rijden, vervalt men in het Noorden volkomen in een ander uiterste; bijna nergens kan men des Zondags vertrekken, noch brieven erlangen; alles, behalve de kerken, blijft gesloten, en het is voor de vreemde reizigers, die dikwerf, bij slecht weder, zonder kennissen, op hunne kamer kunnen zitten, allerakeligst. Niet ieder reiziger toch verkeert in de regte stemming om eenen geheelen Zondag in eene *vreemde* plaats, onder *vreemde menschen* in de kerk te zijn. Ik maakte er later eene studie van om mijne reisplannen zoodanig in te rigten, dat ik op eenen Zondag daar ter plaatse aanlandde, waar ik aanbevelingen had; kon ik daaronder een Duitscher vinden, dan was ik bijna zeker om na kerktijd tot een rijtoertje in Gods prachtige schepping, buiten de steenklompen der steden, uitgenoodigd te worden, want de Duitschers zijn niet zoo overdreven vroom als de Amerikanen van Engelsch bloed, die zoo iets hoogst zeldzaam doen, hoewel ik er toch twee toe overhaalde, eens een aan den Hudson en andermaal een op het Alleghany-gebergte. Zij deden het uit overgroote beleefdheid voor mij, doch eigenlijk *contre coeur*; misschien nog wel bevreesd, dat anderen zich aan de verschrikkelijke zonde, die zij bedreven, ergeren zouden.

Met groote verontwaardiging heb ik het nieuwe plan van Lord Palmerston gelezen tot invoering van een gemoderniseerden slavenhandel onder eene andere benaming [1]). De verfoeijelijke Engelsche staatkunde zal zich nu toeleggen om de wilde Afrikaansche volken, zoo veel mogelijk tegen elkander op te hitsen, opdat er vele gevangenen kunnen komen, die de Engelschen dan *zoogenaamd vrijwillig* voor eenige jaren in dienst zullen nemen en zich tot arbeid in hunne Kolonien zullen laten verbinden. Die ongelukkigen gaan, even als de beklagenswaardige Koelies (de Chinezen op Cuba) een veel treuriger lot dan dat der slaven te gemoet, terwijl de meesters der laatsten, even als voor hunne andere bezittingen, zoo veel in hun vermogen is, zorg dragen om ze door eene goede en menschelijke behandeling, door verpleging bij ziekte, zoo lang mogelijk te behouden, zullen de overwonnen Afrikanen onder den fraai klinkenden titel van *vrije huurlingen*, gedurende den verbonden diensttijd half worden doodgewerkt; niemand zal er zich om bekommeren of zij dien ten gevolge hun leven verkorten of later tot allen arbeid volkomen ongeschikt zijn; niemand zal ze, evenmin als de ongelukkige Koelies, met liefde verplegen als ze ziek zijn; in dat geval wordt door gewetenlooze Blanken hun tractement ingehouden en zij moeten maar naar een goed heenkomen zoeken. Neen, die maatregel der Engelsche Regering is veel schandelijker dan de slavenhandel zelve! 't Is het evenbeeld van de Amerikaansche bankroetiers, die driemalen des Zondags ter kerk verschijnen! Het is eene afschuwelijke huichelarij! Ik lees liever boeken als dat van de opregte Miss Murray, die loyaal genoeg is, om, tegen de publieke opinie in, hare gevoelens bloot te leggen en veel liever hare betrekking als Hofdame wilde verliezen, dan hare innige overtuiging prijs te geven. Er zal niemand die wel denkt, gevonden worden, of hij zal erkennen dat de slavernij een groot kwaad is en dat alle landen gelukkig kunnen worden, *waar het mogelijk is slaven te ontberen*. Maar er moeten *regtvaardige* en *billijke* middelen daartoe aangewend worden. Als alle weldenkenden de handen in eensloegen om vrije blanken in eenen slavenstaat te brengen, *waar de zwarten ontbeerd kunnen worden*, d. i. waar het klimaat niet te verschroeijend heet is, zooals b. v. in den Amerikaanschen Staat Tennessee, dan zal er nog nimmer zulk een *krachtige maatregel* genomen zijn, die de hartader der slavernij treft, zonder verlies, zonder strijd en zonder partijschappen, gebaseerd op aller welvaart en geluk. Ik sla geene plannen voor als onze Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, om de slavenhouders, zonder compensatie, van hun regtmatig eigendom te berooven, op grond dat het ongeoorloofd is. Het is jammer dat die Maatschappij niet al de jenever in onze Hollandsche branderijen eigendunkelijk in beslag kan nemen, omdat dat vocht, bij te veelvuldig gebruik, schadelijk voor het algemeen konde worden.

---

1) De Auteur van den brief schijnt de handelwijze der Engelschen met die der Franschen te verwarren; wij lezen toch dat deze laatste *zoogenaamde vrije arbeiders* onder de Negers willen werven, iets wat den Engelschen gansch niet welgevallig is, daar die het te regt als een vermomde slavenhandel beschouwen.

KERKNIEUWS.

BOORN, 20 November. Door den Kerkeraad der Herv. gemeente is, ter vervulling der bestaande vacature, het volgende 12-tal Predikanten gevormd: DD. Bouman, te Hoevelaken; Boonen, te Noordwijk-Binnen; le Coultre, te Steenwijkerwolde; Damsté, te Wilsum bij Kampen; Feith, te Heino; Hoog, te Dirksland; Kolff, te Oudewater; van der Meulen, te ter Heide bij Breda; van der Meulen, te Noord-Schermer; Rijsberg, te Benthuizen; Rhiem, te Vlaardingen; en Verwey, te Ysselstein.

BOLSWARD, 20 November. Ter vervulling van de vacature, door het vertrek van D^s. van Amerom veroorzaakt, is door den Kerkeraad der Herv. gemeente het volgende 12-tal Predikanten gevormd: Boonen, te Noordwijk-Binnen; Dardenne Ankringa, te Geervliet; Oswald Rogge, te Oosterhesselen; Zeeman, te Wilsum; Zwart, te Boskoop; Ledeboer, te Elbergen; Verschuir, te Westerwijtwert; Merens, te Baarn; Buchli Fest, te Simonshaven; du Saar, te Medemblik; Wetsels, te Britsum; en van Toorenenbergen, te Purmerende.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van een ZOON, ANNA GEERTRUIDA DORREPAAL LEDEBOER, Echtgenoot van

A. VAN IPEREN,

LEYDEN, 22 November 1857. *Chirurgijn en Vroedmeester.*

Algemeene en eenige Kennisgeving.

Heden overleed na een langdurig lijden, op het onverwachts, onze waarde Vader en Behuwd-Vader HERMAN ANTON SPARENBERG, in den ouderdom van ruim zestig jaren.

Den Huize MIDDELWEG, C. G. BOORDA.

Gemeente *Leyderdorp*, 21 Nov. 1857. H. F. W. A. BOORDA, SPARENBERG.

Vrienden en Bekenden worden verzocht deze algemeene teeene als bijzondere Kennisgeving aan te nemen.

Heden overleed mijn geliefde Echtgenoot PIERRE HENRI ANTOINE DE PLANQUE, in den ouderdom van 66 jaren, na eene gelukkige Echtverbindtenis van ruim 44 jaren.

J. KANTEBEEN, Wed. P. H. A. DE PLANQUE,

LEYDEN, 22 November 1857. Mede uit naam mijner Kinderen.

Eenige Kennisgeving.

Heden overleed te *Rotterdam*, na eene langdurige ongesteldheid, onze geliefde Tante JOHANNA BARTHA EICHMAN, in den ouderdom van 72 jaren.

Uit aller naam,

LEYDEN, 22 November 1857. J. H. EICHMAN.

Algemeene Kennisgeving.

Heden trof mij en mijne Kinderen de gevoeligste slag mijns levens, door het afsterven mijner hartelijk geliefde Echtgenoot MARIA DE GEUS, na eene kortstondige ziekte van slechts weinige dagen, in den ouderdom van 50 jaren en 5 maanden. Wat ik en mijne Kinderen aan haar verlies, zal een ieder beseffen die de Overledene van nabij gekend hebben.

LEYDEN, 23 November 1857. L. C. DIRKS.

De Familie VAN DEN AARDWEGH betuigt haren welgemeenden dank, voor de vele algemeene en bijzondere bewijzen van hartelijke deelneming, welke zij bij de ziekte en het overlijden van haren geachten Vader, Behuwd- en Grootvader zoo ruimschoots ontvangen heeft.

TH. W. J. VAN DEN AARDWEGH.

LEYDEN, 23 November 1857. Uit aller naam.

Voor de buitengewone bewijzen van deelneming bij hare ziekte ondervonden, zegt de Ondergeteekende haren hartelijken dank.

Tevens de vrijheid nemende aan de Dames bekend te maken dat haar Magazijn weder ruim gesorteerd is, waarvoor zij zich bij voortduring aan hare geëerde Stadgenooten aanbeveelt.

A. M. VAN GRASSTEK,

bij wien gelegenheid is tot plaatsing van een fatsoenlijk Burger Meisje. Brieven *franco.*

MUSIS SACRUM.

CONCERT MET DAMES.

Vrijdag 27 November 's avonds te 7 ure.

De bevoorregte en onbevoorregte Schuldeischers der Nalatenschap van Wijlen den Heer M. P. OUDSHOORN en deszelfs vooroverledene Huisvrouw Mejufvrouw C. TURION, beide gewoond hebbende te *Leyden* en aldaar overleden, worden **opgeroepen**, om den 2^den December 1857, des namiddags ten *twee* ure, te verschijnen ten Kantore van den Notaris E. H. GERAERDS THESINGH aan den Nieuwen Rijn te *Leyden*, tot het aanhooren van de **Rekening en Verantwoording** der benificiaire Erfgenamen en, zoo er geen verzet plaats heeft, tot het ontvangen der aan hun volgens die rekening competerende gelden.

Allen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan de Nalatenschap van Wijlen den Zeer Eerwaarden Heer G. G. VAN BRUSSEL, in leven *R. K. Pastoor*, te *Hoogmade (Woubrugge)*, worden verzocht daarvan vóór of uiterlijk den 15^den December aanstaande, **opgaaf of betaling** te doen, ten Kantore van den Notaris J. P. W. SCHERMER, aan de Breedestraat, Wijk IV. N°. 190, te *Leyden*.

TE KOOP:

een logeabel **Woonhuis**, met zes, alle Behangen en meest van Stookplaatsen voorziene Kamers, voorts Droogzolders, Keuken, Kelder en verdere gemakken, gelegen op een der fatsoenlijkste Standen in deze Stad. *Franco* aanvrage onder de Letters X. B. bij de Boekhandelaren SCHREUDER EN VAN BAAK, te *Leyden*.

Wordt gevraagd *te Huur* tegen Februarij of Mei ek., een deftig burgerlijk **Woonhuis** met **Tuin**, binnen deze Stad, op een goeden stand, liefst op de Hooigracht of in de omstreek daarvan. Adres met opgave van stand, huurprijs en verdere voorwaarden met *gefrankeerde* Brieven onder Letter **D.** bij de Boekhandelaren GEBROEDERS VAN DER HOEK.

Op Donderdag den 26sten November 1857, zal à Contant verkocht worden aan de tweede Sluis van het Uitwaterings-Kanaal van *Rijnland* nabij *Katwijk aan Zee*, 's voormiddags ten 10½ ure, in onbruik gekomen **IJzer, Metaal, Koper of Lood,** oude **Houtwaren,** stukken **Blaauwe Steen,** een oude **Handbrandspuit** en twee **Verrekijkers** van den kundigen FRAUNHOFER. Zijnde twee dagen te voren te bezigtigen.

AANBESTEDING.

BESTUURDEREN VAN HET WERKHUIS zullen op Vrijdag den 27sten November 1857, aan den minst Inschrijvende **aanbesteden**:

De levering van de volgende Artikelen, benoodigd van 1 December 1857 tot 30 April 1858, als: *Aardappelen, Rundvleesch, Rundvet, Gort, Rijst, Groene Erwten, Wortelen, Zuurkool, Selderij, Uijen, Prij, Peper, Koffij, Cichorei, Siroop, Melk en Steenkolen.*

Van af 16 November tot op den dag der aanbesteding, zijn de Monsters en Voorwaarden ter Inzage aan genoemde Inrigting en moeten de Inschrijvings-Biljetten, op gezegeld papier, behoorlijk gesloten, ingeleverd worden op Vrijdag den 27sten November 1857, uiterlijk des namiddags ten 5 ure.

Bestuurderen voornoemd,

B. E. KRANTZ, *President.*

H. P. C. STOFFELS, *Secretaris.*

BOEKVERKOOPING

in het Logement DE GOUDEN ZON.

Heden en morgen van 's morgens 10 tot 's namiddags 3 ure is alles te zien.

VRIJDAG 27 NOVEMBER, voormiddag 11 uur, verkooping van de Werken over **Godgeleerdheid, Geschiedenis en Oudheden.**

NAMIDDAG 5 uur, **Fraaije Letteren.**

ZATURDAG 28 NOVEMBER, voormiddag 11 uur, **Regtsgeleerdheid, Physica, Chemie, Botanie, Zoologie, Wiskunde, Land- en Volkenkunde, Reizen.**

NAMIDDAG 5 uur, **Geneeskunde.**

GRAANMARKT TE ROTTERDAM, 23 November.

Tarwe, bragt de vorige prijzen op, goede en puike Jarige *f* 9.— à *f* 9.50; mindere *f* 7.25 à *f* 8.75, goede en puike Nieuwe *f* 9.40 à *f* 9.90; mindere *f* 7.50 à *f* 9.30. Rogge, als voren, *f* 5.75 à *f* 6.50. Gerst, 10 cts lager, Winter *f* 5.70 à *f* 6.50; dito Zomer *f* 5.50 à *f* 6.40.

Te Amsterdam was de Tarwe, witte Poolsche en bonte *f* 10.60 tot *f* 11.90. Pruissische Rogge *f* 5.90 tot *f* 6.50.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG 23 November.

			Laagst Koers.	Hoogst Koers.	Gebleven.
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$62\frac{3}{4}$	$62\frac{3}{4}$	$62\frac{7}{16}$
Dito Certificaten	〃 3	〃	$74\frac{3}{16}$	$74\frac{3}{16}$	$74\frac{3}{16}$
Dito dito	〃 4	〃	$95\frac{3}{4}$	$95\frac{7}{8}$	$95\frac{5}{8}$
Amortisatie Syndicaat	〃 $3\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Handelmaatschappij	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	139	140	139
O. I. Leening	〃 4	〃	—	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
BELGIE	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	〃 3	〃	—	—	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	〃 $1\frac{1}{2}$	〃	$24\frac{11}{16}$	$24\frac{3}{4}$	—
Dito Obligatiën	〃 3	〃	$40\frac{7}{8}$	$40\frac{15}{16}$	—
Dito Binnenl. à 6 m.	〃 3	〃	$36\frac{5}{16}$	—	—
Bewijzen Coupons			—	—	—
PORTUGAL, te Londen	〃 3	〃	$48\frac{3}{16}$	$48\frac{7}{16}$	$48\frac{7}{16}$
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	〃 5	〃	$102\frac{1}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	〃 5	〃	$101\frac{3}{8}$	$101\frac{3}{4}$	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	〃 5	〃	91	—	—
Dito 1840	〃 4	〃	84	$84\frac{1}{4}$	84
Dito bij STIEGLITZ & Co.	〃 4	〃	$82\frac{3}{4}$	83	$82\frac{3}{4}$
Dito dito Nieuwe	〃 4	〃	$82\frac{3}{4}$	—	—
Inschrijving in Assign.	〃 6	〃	—	—	—
Certificaten van dito	〃 6	〃	64	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	*f*	$148\frac{3}{4}$	149	—
Dito Obligatiën	〃 4	pCt.	$76\frac{7}{8}$	77	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	〃 5	〃	—	—	—
Dito	〃 4	〃	—	—	—
Dito Metall.	〃 5	〃	$71\frac{1}{2}$	$71\frac{3}{4}$	$71\frac{3}{16}$
Dito Nieuwe	〃 5	〃	$84\frac{1}{4}$	$84\frac{3}{4}$	$84\frac{1}{4}$
Dito 1847	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	$37\frac{1}{8}$	$37\frac{1}{2}$	$37\frac{1}{4}$
BRAZILIE, 1824 100 £	5		—	—	—
SARDINIE	〃 5	〃	—	—	—
PERU, Geldleening 1854	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	$72\frac{1}{2}$	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	$25\frac{7}{8}$	26	—
GRENADA, Obligatiën	〃 $3\frac{1}{2}$	〃	$16\frac{7}{8}$	—	—
MEXICO, Obligatiën 1851	〃 3	〃	$17\frac{3}{4}$	$17\frac{3}{4}$	$17\frac{1}{2}$
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Koers van het Geld: Beleening 6 pCt. Prolongatie 6½ pCt. Wissel-Disconto 7.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van DE WED. LA LAU.